

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés	egész évre	12 korona.	Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kinek a lap kiadóhivatala van. Hirdetés ára ☐ centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül. Nyílttér sora 40 fillér.	Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabása szerint a Leopold Gyula Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.
	fél évre	6 "		
	negyed évre	3 "		
Egyes szám ára 12 fillér.				

Bankszabadalom.

(Ü. L.) A magyar és osztrák parlament elébe terjeszték a pénzügyminiszterek a bankszabadalom megújítására vonatkozó törvényjavaslatot. A javaslat a szabadalom megújítására vonatkozó összes megállapodásokat felöleli, köztük azt is, amely a készízetések felvételére vonatkozik. Ezáltal junktim állítottatott fel a szabadalom-megújítás és a készízetésekre vonatkozó rendelkezések közt, ami biztosíték arra, hogy az osztrák parlament ez utóbbiakhoz kénytelen hozzájárulni, ha a szabadalom megújítását akarja.

A bankszabadalom meghosszabbítatik tehát 1917. decz. 31-ig, ugyanaddig újított meg az érme- és valutaszabadság. A jegybank köteles, a szabadalom elvesztésének terhe alatt, arról gondoskodni, hogy jegyeink a külföldi váltók árfolyamában kifejezésre jutó értéke a koronaérték törvényes pénzlába paritásának megfelelően állandóan biztosítva maradjon. Továbbá mikor a bank javaslatba hozza a készízetések felvételét, a két kormányának haladéktalanul tárgyalni kell s egyetértően megállapítani a napot, amelyen a parlamentnek előterjesztést tesznek a készízetések felvételéről. Mindket parlamentnek négy héten belül a jóváhagyás fölött dönteni kell; ha ez időn belül nem történik döntés, olybá vették, mintha az illető parlament az előterjesztéshez hozzájárult volna.

A kormány igen helyesen, a közös bank fenntartása álláspontján áll!... Az Osztrák-Magyar Bank, hivatásának teljesen megfelelt. Ezzel szemben az nagyon is vitás kérdés, hogy egy önálló magyar jegybank, a közös bank feladatait, az ország közgazdaságának javára nagyobb sikerrel oldhatná meg, sőt az is kérdéses, vajjon egy kisebb gazdasági területen működő intézet ugyanazokat a szolgáltatásokat tehetne e, mint az egységes vámtarattal körülvett egész területre kiterjedő jegybank, — addig másrészt a multban nem merült fel olyan körülmény, amely tárgyi szempontokból, s az ország közgazdasági érdekének megóvása céljából szükségessé vagy indokoltá tenné, hogy az önálló jegybank felállítására vonatkozó jogunkkal éljünk. A kormánynak emellett az volt az álláspontja, hogy ha a jegybank ügye az ország közgazdasága összes jogos igényeinek kielégítése mellett a jövőre is rendezhető lesz az eddigi alapokon, akkor a hatásaikban mindig kevesebb bizossággal kiszámítható gyökeres újításoktól tartózkodva, első sorban is a jelenlegi alapokon kísérleti meg a jegybank ügyének megoldását.

Indokoltnak mutatkozott a multban bevált alapokhoz való ragaszkodás a jelenlegi viszonyok között annyival is inkább, mert valutánk rendezésének 1892 ben megkezdett nagy műve még betetőzve nincs. Hátra van a kötelező készízetések felvétele. Már pe-

dig az erre szükséges anyagi, erkölcsi és szellemi erők egész teljességgel rendelkezé-
Osztrák-Magyar Bank a pénztertek állandóságát, addig is, míg a kötelező készízetések felvételére alkalmas időpont el nem érkezik, feltétlenül biztosíthatja, s a kötelező készízetéseknél erre alkalmas időpontban való felvétele után az ezzel esetleg járó kezdetbeli nehézségeket elenyésztetheti, úgy hogy ebből a változásból közgazdaságunkra csak előnyök fognak származhatni. Ezzel szemben önálló magyar jegybank felállításának esetén a kötelező készízetések felvételére alkalmas időpont megválasztása nem alig van módunkban, pénzünk nemzetközi értékének biztosítása érdekében alig levén képzelhető, hogy az önálló magyar jegybankot ne azonnal, mint készízető bankot állítsuk fel.

Mert eltekintve attól, hogy kisebb gazdasági területeken a pénztertek mindig nagyobb hullámzásoknak van kitéve, mint nagyban, önálló magyar jegybank felállításának esetén minden eszközt meg kellene ragadnunk, hogy az új intézmény iránt nemcsak a belföld, de a külföldi érdekeltek körében a bizalmat is már előre teljes mértékben biztosítsuk. Ily körülmények között az önálló magyar jegybank ez idő szerinti felállításának szükségképpen össze kellene esnie a kötelező készízetések felvételével, s így a közgazdasági életnek ez a legérzékenyebb része egyszerre kettős rázkódtatásnak lehetne kitéve, holott az előrelátó közgazdasági politikanak éppen nem kell törekednie, hogy a megrázkódtatások ezen a téren lehetőleg teljesen elkerültsenek.

Ezekből az okokból a kormány, a közös bank meghosszabbítását fogadta el!... Amint ez a javaslat törvényerőre emelkedik, senkinek sem lehet kétsége aziránt, hogy az ország az aranyfizetés nagy gazdasági előnyeiben részesedni fog, amint az általános pénzügyi helyzet ennek a nagy horderejű rendszabálynak kedvez. De a fő kritika az, hogy aimes határozott idő kikötve a készízetések elkezdéséről?... De hát erre nem alkalmas még a jelenlegi helyzet és így azt naptár szerint kikötni nem lehetett. Külkereskedelmi mérlegünk kedvezőtlen. A közös bank érzékiséteinek aránya a forgalomban levő bankjegyek értékehez viszonyítva lejjebb szállott, mindkét állam jelentékeny beruházási szükséglet előtt áll, s egy állami kötvényeinknek, mint egyéb értékpapírjainknak a külföldön való elhelyezése a pénzpiacnak immár állandóvá vált nagymérvű igénybevétele és feszültsége folytán nehézségekbe ütközik, s a csökkenő kamatláb helyett az emelkedő kamatláb tüneteivel találkozunk. Mindezek a körülmények kizárják a kötelező készízetések felvételét. A valutareformot körültekintéssel végrehajtottuk, mintegy következményként áll az, hogy a még hátra levő utolsó lépés megtételére a legalkalma-

sabb időpontot valasszuk ki, különösen akkor, amidőn pénzünk értékének állandósítása meg lesz valósítható. A készízetések felvételéről a javaslat intézkedik s az többet el nem odázathatik. A kormány garantálta a kötelező készízetést arra a bármikor, reméljük, hogy minél hamarabb bekövetkező időpontra, amelyben az aranyfizetés aggodalom nélkül meg lesz kezdhető. És szigorú intézkedés van tette a javaslatban, ha a bank ok nélkül késleltetné a készízetések felvételét, ez maga után vonná a szabadalom haladéktalan megszüntetését.

Erős kritikát vont azon intézkedés is a javaslatnak, hogy a két állam országgyűlései elé a készízetés felvételét célzó előterjesztést tudomásvétel céljából fogják terjeszteni, úgy azonban, hogy amennyiben az előterjesztés felett az országgyűlés valamelyik háza négy hét alatt nem határoz, úgy a javaslat az illető forum által jóváhagyottnak lesz tekintendő. Ezen intézkedésben az ellenzék az országgyűlés elleni merényletet látta, hogy az országgyűlés határozatának terminust szabnak.

Ez csak amolyan képzelt aggodalom!... Hiszen az országgyűlés, ha ezt a javaslatot elfogadja, úgy Magyarországon, mint Ausztriában már teljességgel hozzájárult a készízetések felvételéhez. Ha majd annak idején a kormány előterjesztéssel járul az országgyűlés elé, melyben tudomásvételét kéri annak, hogy a készízetéseket formailag is megkezdi, tulajdonképpen csak azt közli az országgyűléssel, hogy a törvényhozás szuverén akaratának eleget tesz. Ez az aktus már csak formai karakterű: a lényeg a most benyújtott törvényjavaslat elfogadása. A készízetések megkezdése annak csak szükségszerű következménye. A négy heti határidő azért köttetett ki, hogy vegleg bevágódjék az utja annak, ha Ausztriában bosszankodna a reichsrat s akadályt gördítene a készízetések megkezdése elébe. És nálunk is elfér az ily előrei gondoskodás a horvátokkal, vagy Justh párttal szemben, obstrukcióhoz folyamodhatnak a kormányi előterjesztés tudomásvételére ellen. Sokra ugyan nem mehetnének, de jobb az ily eshetőségeket előre megakadályozni.

Na meg közjogi sérelem abban nincs, ha egy parlament törvény útján, saját maga határidőt szab magának egy vita lefolytatására. Ilyen példa számtalan van a külföldi parlamentekben. Ne ijedjünk tehát úgy meg a fenti határozattól. Az ily eles támadások felett nyugodtan napirendre térhetni. Legfeljebb a kákan-csomó keresésért teszik ellenzékeink a kifogást a parlament jogának a megszorítása ellen. Teves állítás, minden valódi bizonyíték nélkül.

Politikai hírek.

A költségvetési ex-lex eshetősége kell a magyar ellenzéknek, hogy életkedve derüljön és rájöjjön, hogy miért is van ő tulajdonképpen a világon.

Haszontalan, üres beszéd az, hogy a parlamenti ellenzék feladata „a komoly kritika, a komoly ellenőrzés, a kormány politikájának és működésének állandó, komoly bírálata, mert ez próbálja ki az ellenzék erejét és egyedül ez szerezhethet tiszteletet, nimbuszt, és becsületet az ellenzék politikáinak az országban.”

Oh, de hogy ilyen a feladata a jóra való ellenzéknek! Hiszen ez fáradságos munka, amelyhez sok képzettség, folytonos tanulás és törődés kell! Miféle abszurdum, ilyesmit követelni éppen attól az ellenzektől, mely még akkor sem tudta rendszeres munkára adni a fejét, amikor kormányon volt, tehát amikor muszáj lett volna dolgoznia! Állandóan zavarokat csinálni, minden komoly munkát megakasztani, a közéletet folytonos forrongásban tartani, a közönség idegeit lehetőleg szakadatlanul bizsergetni és bármilyen kormányt buktatni, — ez a kötelessége az igazi ellenzéknek! Hiszen az alatt is, hogy többségben voltak és kezükben tartották a kormány gyepölőjét, csakis ilyen kötelességek teljesítésében adtak életjelt magukról. Nem leven más többség és más kormány a kezük ügyében mint az övék, végül is sajátmagukat gyilkolták le, mert rendfelforgatás és kormánypusztítás nélkül nincs számukra élet.

Ezekről az uraktól bajos dolog megkivánni, hogy most, a mikor megint alkalom nyílik az országot ex-lex állapotba sodorni, ne állják utját az indemnitás megszavazásának. Reájuk nézve tökéletesen közömbös, hogy a pénzügyi ex-lex okán sérelem esik az alkotmányon, károsodik az ország hitele, pang az egész gazdasági élet és szenved miatta tömegtelen ember, aki ezerfele czímen az államtól várja anyagi boldogulását. De hát kit hoz ez zavarba első sorban, ha nem a kormányt? Kinek kellemetlen az leginkább, ha meginog a hitelünk, téspe a kereskedelmi és az ipari élet, zúgolódnak a kielégítetlen tisztviselők, az állami munkások és vállalkozók? Ugy-e, hogy mindezzel a kormány gondjai, bajai szaporodnak? Hogy pedig az ex-lexnek maga a nemzet és ennek egyes tagjai is érzékeny kárát vallják, — ebben sincs semmi hiba, mert az elégedetlenség legelőször is a kormány ellen fordul.

Mindezekből önként következik, hogy az ellenzéknek szent kötelessége a zavarsinálás, az obstrukció, a parlamenti tevékenység megakasztása és az állami gépezet működésének lehető megnehezítése. És ennek a kötelességnek — a mai hárszabályok mellett — könnyű dolog eleget tenni. Különösen könnyű éppen a költségvetés vagy indemnitás tárgyalásánál, ahol a „szónok” urak hetehavat összedarálnak, szóáradatak szétfolyhat az országos politika összes téreire, határtalan mennyiségben bevonhatnak a vita keretébe minden lehetséges és lehetetlen kérdést — és akármilyen haszontalanul, lelkiismeretlenül pazarolják a képviselőház drága idejét, mégis veredhetik a mellüket, hogy ők nem obstruálnak, ők csak jogos kritikát gyakorolnak, mert nem tesznek egyebet, mint a mit a szokás és hárszabály megenged.

Visszatérés.

A mesék országából jöttem,
Czipómön a por még arany.
Megasap valami illatából
Este, ha kibontom hajam.

Ott kék-fehér ruhába jártam
— Még azt a ruhát viselem —
Oly halkan suhog, mint az álom.
Oly lágyan simul, mint selyem.

És még azóta nem beszéltem —
Még nem szolt hozzam senki más,
Fülemben még ajkad zenéje
És ajkamon a vallomás.

Kezem mosatlan, rajta csók még
Mit egy királyfia adott:
— Holnap fehér ruhám kimossák —
Téged siratlak, meseország
S azt a kifosztott holnapot.

Berde Mária.

Vegyes hírek.

— **Ravasz László** theologiai tanár, hirneves egyházi szónok, f. december 11 én (vasárnap) városunkba érkezék, s délután 5 órakor a Protestáns Nőegylet vallásos összejövetelén előadást tart, s ugyanaznap délelőtt 10 óra or a református templomban predikál. A templomi istentiszteleten a tanítóképző ének-kara és a református iparos dalárda is közreműködik.

— **A szegény tanulókat segélyező kör műsoros estéje** f. hó 3-án, szombaton rem-k előadói sikerrel tartatott meg. A kis számú, de lelkes közönség nagy élvezettel hallgatta a pompás műsor minden számát. Az előadókat sürű tapsal jutalmazták. Sajnáljuk, hogy a lapunk zártakor érkezett részletes tudósítást most nem hozhattuk, a jövő számra maradt.

— **Vizvezetési és csatornázási tervek.** Nagyenyed város vizvezetési és csatornázási tervpályázata nov. hó 10-én lejárt. Beérkezett 9 pályázat 12—18 ezer korona összeggel, 7 pályázat úgy a vizvezeték mint a csatornázás általános és részletes terveze tere vonatkozik, 1 csupán a vizvezetékre és egy csupán a csatornázásra, az utóbbi kettő a legolcsóbb: 5000—5100 kor.

— **A „Nagyenyedi daloskör”** f. hó 10 én szombaton a Bethlen-főiskola dísztermében hangversenyt rendez. Műsor: 1. Haydn. „Symphonia 4.” játssa a Daloskör zenekara. 2. Oginszky Polonaise. Zongorán három kézzel játssák: Molnár Jolán és dr. Ötvös Geróné. 3. Schubert „Op. 120 ból az Audante” játssa a Daloskör zenekara. 4. Bedő J. „Estharangok”. Éneklí a Daloskör vegyeskara. 5. Grieg. „Op. 7-ből Menuett” Játssa a Daloskör zenekara. Kezdeté délután 6 órakor. Belépő-díj 1 korona. Műsor kezdetekor, valamint az egyes pontok alatt a terem ajtai bezáratnak, miért is a közönséget pontos megjelenése kívánatos. Felülfizetéseket az egylet köszönettel fogad.

— **Sok a korcsma.** A pénzügyminiszter több felmerült esetből kifolyólag kimondta, hogy háromezer lakosnál kisebb népességű községben a már meglevő egy vendéglőn kívül csak akkor adhat egy újabb korlátolt engedélyt a pénzügyigazgatóság, ha a község fürdőhely, vagy idegenforgalmi központ.

— **A Protestáns Nőegylet** f. hó 11-en d. u. 5 órakor a Bethlen-kollégium dísztermében műsoros összejövetelt rendez. Műsor: 1. Énekel a ref. egyház iparos dakara 2. Előadást tart dr. Ravasz László kolozsvári theol. tanár. 3. Schubert: A van-

dor, éneklí Ábrahám Margit, zongorán kíséri özv. dr. Ötvös Geróné. 4. Szaval Jekely Lajos koll. h. tanár. 5. Hegedű-duett, Bach E. A tavasz ébredése, előadják Bohóccal Leó és Veress István, zongorán kíséri özv. dr. Ötvös Geróné.

— **Tisztviselőtelep Enyeden.** A tisztviselői telep létesítése, a mint értesülünk, gyorsan halad a megvalósítás felé, eddig már 25-en jelentkeztek az építésre. Az építési vállalkozó a tárgyalásokat a karácsonyi ünnepek után még ez évben megkezdi az építetőkkel. Mindazok, kik érdeklődnek a dolog iránt, forduljanak Cirner Ákos vm. aljegyzőhöz.

— **A nagyenyedi tanítóképző-intézet** ifjuságának ének-zenekara és tornaköre tanári vezetés mellett Dec-őszentmártonban, december 17-én, táncszal egybekapcsolat hangversenyt és tornaestélyt rendez.

— **Uj vasuti fuvarlevelek.** A kormány új vasuti fuvarleveleket bocsátott ki. Azok használata újévtől kezdve kötelező. A most forgalomba levő fuvarlevel-úrlapokat 1911. február végéig lehet ingyen ujakra becsereélni.

— **Megszűnt a próbaidd.** A kereskedelmi miniszter egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy az iparos és kereskedő inast nem lehet próbaiddre alkalmazni, hanem belépéskor azonnal szerződéstetni kell.

— **Köszönet.** „A szegény tanulókat segélyező kör” karácsonyi ruhakiosztásához özv. Müller Mihályné urnó 10 koronával és ruhakiosztásához, Nehéz Jánosné urnó 4 koronával és Harmath Miklós ur, Bedő Dénes ur utján 10 koronával járult hozzá, mely szives adományokért hálás köszönetet mond az egylet nevében Török Bertalané elnök.

— **Szamosujvár** 2 millió költséggel közintézményeket tervez építeni (ugol pénzzel 4 1/2%-os annuitással), ugymint vigadószállodát 400.000 kor., városházat 100.000 kor., közbiztonsági 220.000 kor., vizvezetékét és csatornázást 700.000 kor., járdákat, főterei rendezéssel kapcsolatban 350.000 kor., külgazdasági berendezéseket 230.000 kor. költséggel. Idők jele, hogy a csodás természeti erőknél váratlanul szép jövőt ígérő ezen eseményére hivatkozik mint biztató jelenségre (földgáz Erdélyben).

— **Értesítés.** Értesítjük a ref. egyház választó-jogosult hveit, hogy egyházi törvényeink rendelkezései értelmében a presbiterium és képviselőtestület egynegyedrésze, valamint a számadó gondnok, megbízatásuk lejárván, új választás alá kerülnek. A presbiterium és képviselőtestület e választások idejéül f. évi december 11-én d. e. 11 órától d. u. 4 óráig tartó időt tűzte ki. A választásban joguk van résztvenni az egyházközség összes választó-jogosult hveinek, még pedig nemcsak a férfiaknak, hanem minden önjogú nőnek is. Választó-jogosult az, a ki az egyházi közteherviselésben résztvesz, és az egyházi rovatál és országos közalapí (domesztika) tartozását 1909. évi december 31 ig kifizette, tehát a f. 1910. évet megelőző évekről hátraléka nincs. Nagyenyed, 1910. december 2-án. Tisztelettel Jancsó Sándor lelkész, elnök, Bartha Zsigmond jegyző.

— **Nyugtázás.** A Szegény tanulókat segélyező kör által f. hó 3-án rendezett műsoros estélyen felülfizettek: Zeyk Dániel, özv. Kovács Józsefné, Beretzky Miksa 10—10; Török Bertalané 6, Inczedy-Joksmau Ödön 5, Winkler János 4, dr. Mátyás Mihályné, Bálint János 3—3; dr. Winkler Albert, Bedő Károly, Földes Ede, dr. Odor Béla és Tóth Miklósné 2—2; Bedő Dénes, Marx József Nagy Béla, Aczél Lajos és Zathureczky Béla urak 1—1 koronát. A nemes szívű adakozók fogadják az elnökésg leghálásabb köszönetét.

* A hírszobák réme, a poloskák kiirtásáig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a Löcherer Cimexinrel történtek próbák, beigazodott, hogy a Cimexin nemesak az élő poloskát pusztítja el nyomban, de a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat, vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Kapható: U. Kovács József örökösai gyógyszer-tárában Nagyenyeden és a készítőnél: Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán.

Több pénze

akkor lesz, ha nélkülözhetetlen, olcsó és tartós szőtesárukat csak a nagyenyedi szővőgyárból vesz. Árjegyzék ingyen küldetik

Konyhakerti fűszernövények.

A tubolyarépa legfinomabb gyökérfőzelék-féléink közé tartozik, amelyekkel a konyhát télen ellátni lehet. Magja októberben vetendő, még pedig csakis friss, feltétlenül idei termésű, mert különben nem csirázik, a petrezselyem és hasonló módjára sorokba igen ritkán. Tavasszal a tulsűrű kikelt növényeket ritkítjuk, miáltal a visszamaradók tökéletesebb kifejlődését élvezik. A répacsokakat szeptemberben kiszedjük a földből és száraz pinczeben homokba rétegelve irtjuk téli használatra.

A kapor valószínűleg gaz, ahol egyszer el lett vetve a magja, ott meghullatás útján minden évben feljül. Finom levelei friss és szárított állapotban minden elképzelhető módon használhatók.

Édes kömény. Délurópából származó 2 éves növény. Olaszországban az édes bolognai fajtát termelik, amely általában kedvelt. Leveleit úgy használják mint a kapor, gyökereit csak az angolok, olaszok és francziák készítik el főzéseknek, még pedig nyersen, ecettel és olajjal, főzve a spárga módjára. Magját cukraszok, illatszerek és likörgyárosok is használják. Az édes kömény magját korán vetik langymeleg szekrényekbe vagy védett helyre a szabadba; a kiültetés május hó elején ejtendő meg sorokba 25 cm. egymásközötti távolságban. A további gondozása többszöri megkapálásból és fölhantolásból áll.

A levendula fehérszürke leveleivel és kek virágaival régi kedves jelensége nagyanyó kertcskéjének. Leveleit a moly távoltartására ruha és fehérenemű szekrényekbe szokták tenni, virágaiból a híres levendulaolajt készítik; egyebekben is ezen növény levéből sok kozmetikai szert gyártanak. A levendulát magról nevelik vagy töosztással szaporítják.

A bors- és fodormenta aromikus illatuk miatt regen ismertek és majdnem minden kertben található. Gyógyszereseti és kozmetikai célokra ma kiterjedt mértékben termelik. Tenyésztésük magról történik, amely hidegágyba vetendő. Május elején a növényeket nem nagyon sűrűn egymás mellé kiültetik a szabadba jól előkészített ágyakba. Ha levágott ágakat egy pohár vízbe állítjuk és a vizet többször változtatjuk, azok rövid időn belül gyökereket hajtanak és sokaig maradnak frissek.

A zsálya általánosan ismert gyógy- és fűszernövény és ezért minden kertben érdemes helyet. Levelei igen aromikus illatúak. Szaporítása töosztással vagy magvetéssel történik, a növény minden talajban növekszik.

A kakukfű vagy esombor igen kedvelt fűszer növény és Eurpa deli vidékein sziklás, száraz talajokban vadon található. Magját tavasszal vetik és a növényeket kiültetik ágyakra, ahol évekig megmaradhatnak. Főzésekbe és vadhusok pácolására nélkülözhetetlen.

Az üröm vagy absynth növény. Ezen nálunk több helyen vadon is tenyésző növényt, a híres ürömör és a francziák által oly nagyon kedvelt absintlikör gyártására használják. Fialat zöldje ecetbe vagy borba rakva, mint kitűnő háziszor általánosan ismert. Tenyésztése magról vagy töosztással történik.

Tárkonytröm. Magas növény, nálunk gyakran vadon található növény duggyökerezett tönkkel és sárga virágokkal. Levelek, főzések, vadhaltusok, mártások, borecet stb. illatosítására igen kedvelt. Mustár készítésénél nélkülözhetetlen. Műtan a növény igen magasra nő és szélesre terjeszkedik, utba nem eső helyre ültessük, ahol évekig megmaradhat.

A szagos rutát már a rómaiak is imerték gyógynövényként, marófüszeres leveleit a francziák Vinaigre de quatre voleirs készítésére használják. Magról nevelhető, de töosztással is szaporítható.

Az ananászcséresznye vagy lampionnövény (Physalis Franchetti) gyökérhajtásából mindig feljülő növény igen bőséges kinézéssel, ha nagy, narancsvörös lampionlaku gyümölcseivel meg van rakva. A gyümölcs pompás asztali dísz és nyenczek sajátos savanykás ízük miatt igen kedvelik Magyarországon vagy gyökérhajtásokkal szaporítható.

A torma mindenütt igen könnyen kitűnő eredményre kultiválható, ha a talaj melyre van megforgatva és bőven van rothadt istálló trágyával vegyítve. A torma edességet hőöntözéssel nyerjük. Szaporítása gyököcskékkel történik, amelyeket a kifejlődött tormagyökerek vékony végének levágásával nyerjük. Ezeket nagy ültetőfa segítségével tavasszal úgy ültetjük el, hogy felső részük egyenlő magasságban legyen a földdel. Minél hosszab ideig (3-4 év) marad a torma egy es ugyanazon helyen annál nagyobb és szebb rudakat fogunk nyerni. Műtan a nagy, vastag tormagyökerek jól keresett piaci cikkek, egyes vidéken piaci eladásra és kivitelre kiterjedt mértékben kultiválják.

A felsorolt konyhakerti fűszernövényeket Mühle Árpád ismert kertészeti telepe Temesvártól nagy mérvben termeli; növények és magvak az említett cégnél vagy mennyiségben vannak készletben, különösen a tormatermelés részéről ott különös figyelemben és az onnan származó tormagyököcskék kitűnő minőségük folytán a legszeleesebb körben ismertek.

Felelős szerkesztő:

DR. MÜLLER JENŐ

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szóc 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés költségmentes. Levélbeli tudakozódásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal vesz fel.

Egy üveges 2 ülésű **uri hintó** és egy **1-2-3 kocsit** mindkettő jókarban és egy pár **lőszerszám** 50% arányú mennyiséggel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 295 1-5

MAROSUJVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR

Alaptőke: 116,200 korona. RÉSZEVÉNYTÁRSASÁG. Tartalékalap: 16,650 korona. MAROSUJVÁRT.

Foglalkozik:

Váltók leszámításával (kezeselt és bekebelezett).

Törlesztés (amortizációs) kölcsönöket nyújt földre 400 koronától feljebb 10-65 évig terjedő időre.

Betéteket elfizet könyvekre és folyószámlára. Betétek után netto 5 1/2% ot fizet. Nagyobb összegű betétek után 5 3/4%-ot ad. A betéti kamatát az intézet sajátjából fizeti. Betéteket felmondás nélkül is kifizet.

Értékpapírok értékelésével és eladásával és különösen eljegyzésével. Érmek és külföldi pénznemek, valamint szelvények beváltásával.

Előlegeket nyújt raktári és egyéb árukra.

Zálogosztálya előleget nyújt arany-, ezüsttárgyakra és ékszerekre, sorsjegyekre, értékpapírokra és egyéb ingóságokra.

288 2-

20663. sz. 1910.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szent Miklós

országos Vásár

folyó évi december hó 15-étől bezárólag december hó 19-éig fog megtartatni.

Temesvárott, 1910 évi november hó 24-én.

A városi főkapitányságtól:

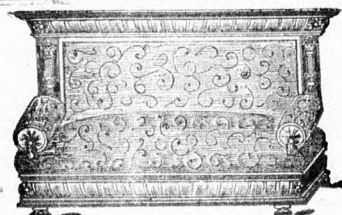
Beé Ferencz, főkapitány.

Hasított körmű állatok (szarvasmatta, sertés, juh) felhajtása ezen vásár alkalmával nincs megengedve.

A lóvásár ellenben megtartatik. 290 2-2

Hirdetéseket jutányosan vesz fel kiadóhivatalunk.

BUTOR-RAKTÁR

KUNSCH ANTAL

épület- és butorasztalos
NAGYENYED, Rózsa-utcza,
a vármegye házzal szemben.

Elvállal mindennemű épületmunkákat. Készít es raktaron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket minden stílusban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben, saját tervei vagy adott tervek szerint. A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jótállást vállalja. Nagy választék vas- és rezbutorokban, azaz mindenemű kárpitozott butorokban.

194 - 95

Nagy karácsonyi vásár.

Az idény előrehaladottsága és raktárom tulzsufaltsága miatt nagy

Karácsonyi vásárt

rendezek, hol az alább felsorolt összes raktáron lévő áruk **gyári árban** adatnak el, u. m.:

Óriási nagy választék férfi, fiu és gyermek készruhákban, férfi, fiu és gyermek rövid és hosszú télikabátokban.

Nagy választék női és leánykabátokban legújabb divat szerint; férfingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és kalapokba.

Óriási nagy választék hazai gyártmányú női, férfi, fiu és gyermek cipőkben és pedig:

1 pár férfi sevró vagy box cipő 1-ső rendű minőség	5 forinttól kezdve
1 " női " " " " " " " " " " " "	4 " " " "
1 " férfi bagaria bőrből fűzős vagy czugos	3 25 " " "
1 " női " " " " " " " " " " " "	3 " " " "
1 " férfi és női hasított bőrből	2 75 " " "
Gyermek-czipők 20--25-ig	1 " " " "
Kobrák-féle férfi és női box és sevró	6 " " " "

Nagy választék bel- és külföldi ruhaszövetekben.

Saját szabóműhelyemben 24 órán belül bármilyen ruhát készítek.

Jelen kínálkozó alkalmat mindenkinek szíves figyelmébe ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

BERKOVITS BÉLA.

287 — 3

A „Nagyszabeni Általános Takarékpénztár”

földbirtokra és szilárd anyagból épült bér- és lakházakra előnyös feltételek mellett a tőketörlesztést és a kamatokat magukban foglaló félévi egyenlő részletekben visszafizetendő

törlesztéses kölcsönöket

1000 koronán felüli összegekben 10—50 évi időtartamra nyújt.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények

Lingner György ur által nyújtandók be.

Bővebb felvilágosításokkal szolgál:

LINGNER GYÖRGY Nagyenyed. Telefon 15.

255

NAGYENYED = re forduljon minden érdeklődő.
ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok. elsőrendű áru
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

86 1—

Friss töltésű bor- és gyógy-vizekből következő választékot nyújtja

WINKLER JÁNOS kereskedése Nagyenyeden:

Baross, Bodoki „Matild”, Bodoki „Salus”, Borszéki, Előpataki, Málnási borviz, Málnási „Mária”, Margit, Parádi arzén, Répáti, Salvator, Sicilia és Sztojka hazai források, továbbá: Carlsbadi, Giesshübli, Gleichenbergi, Levico, Marienbadi Roncegno és Selters külföldi és végül: Ferencz József, Horgony és Igmándi keserűvizek.

47 — 1

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

3987—910. tkvi sz.

Hirdetmény

Felenyed község telekkönyvi birtokszabályozás következtében átalakították és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. czikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892 évi XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tetetik közzé,

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §§-ai alapján, ideértve e §§-oknak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §§-ban és az 1891. XVI. t. cz. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t. cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §-a alapján történt törlések ervenytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis **1911. évi június hó 5 napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánjogi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. cz. 16. és 18. §-ának esetében ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **1911. évi június hó 5. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, akik a telekkönyvi átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16-ik §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1911. évi június hó 5 ik** napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az átalakításkor közbejött téves bevezetéstől származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Miről felek értesítettnek.

Nagyenyed, 1010. évi május hó 28-án.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

294 1—3

Werner,
kir. járásbíró.